ИНСТИТУТ ПО ПОЛСКИ КУЛТУРИ - ЧИРПАН
Вх. № Н-129/31.07.18г.

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: конкурс за заемане на академична длъжност „**професор**" в професионално направление 6.1. Растениевъдство, научна специалност 04.01.05 "Селекция и семепроизводство на културните растения", обявен в ДВ бр. 34 от 20.04. 2018 г.
ОТ: проф. д-р Нели Кирилова Вълкова – Институт по полски култури, Чирпан, определена за член на научното жури съгласно Заповед № Н-46 от 05.07. 2018 г. на Директора на ИПК – Чирпан

За участие в конкурса са подадени документи от д-р Виолета Златева Божанова, доцент в Институт по полски култури, Чирпан.

1. Кратко представяне на кандидата.

Доц. д-р Виолета Златева Божанова е завършила висше образование във ВСИ, Пловдив, през 1983 г. От 1984 до 1995 г. е научен сътрудник по Растителни биотехнологии в Институт по ечемика, Карнобат, а от 1995 г. - в Институт по полски култури, Чирпан. След успешно защитена докторска дисертация през 1999 г. е получила образователна и научна степен „Доктор", а от 2003 г. до настоящия момент е доцент в ИПК. От 2009 г. е ръководител на научен отдел „Твърда пшеница", а от 2011 г. до сега е зам. директор в Института. Основни направления на научната ѝ работа са селекция и генетика на житните култури, биотехнологии, клетъчни и тъканни култури, ембриоспасяване, сомаклонално вариране, соматичен ембриогенезис, сухо- и студоустойчивост, отдалечена хибридизация, биологично земеделие. Специализирала е в различни институти в Германия, дългосрочно - през 1986 г., 1988 - 1989 г. и 2003 г. и краткосрочно по програма „Еразъм +" - през 2015 г., 2016 г. и 2017 г. Владее писмено и говоримо немски, английски и руски езици.

2. Общо описание на научната продукция.

В конкурса за „професор" доц. Виолета Божанова участва с обща продукция от 56 публикации, от които научни трудове по номенклатурната специалност - 56 бр. Публикациите са за периода 2004 – 2018 г., след хабилитирането на кандидатката.

Представен е и списък на научно популярни статии - 2 бр., технологии – 3 бр. и изнесени доклади на международни и национални научни форуми, които са извън публикациите, с които доц. Божанова участва в конкурса. Общият брой на всички научни публикации е 91 бр., от които 30 бр. са свързани с докторската дисертация и хабилитирането на кандидатката и не подлежат на разглеждане.

Приложените в документите 56 бр. копия на научни трудове са

разпределени по следния начин:

a. Публикации с импакт фактор - 5 бр. (8.9 %). Общият IF на публикациите е 5.277;
b. Публикации в рецензирани и реферирани научни списания – 27 бр. (48.2 %), от които 1 под печат. Публикации № 24, 27, 28, 32 и 36 не ги приемам за публикации в научни списания. Те се отнасят към публикациите в научни трудове;
c. Публикации в чуждестранни сборници от международни научни форуми - 6 бр. (10.7 %);
d. Публикации в научни трудове и български сборници от национални и международни конференции - 18 бр. (32.1 %).

Личното участие на доц. Божанова в посочените 56 труда е следното:

- Самостоятелни – 1 бр. (1.8 %);
- Първи автор – 22 бр. (39.3 %);
- Втори автор – 21 бр. (37.5 %);
- Трети и следващ автор – 12 бр. (21.4 %).

Участието на кандидатката като водещ и втори автор доказва способностите ѝ да работи както самостоятелно, така и в колектив.

Научните трудове са публикувани в специализирани научни издания у нас и в чужбина: Biotechnology & Biotechnological Equipment, Agricultural Science and Technology, Theoretical and Applied Genetics, Bulgarian Journal of Agricultural Science, Растениевъдни науки, Field Crops Study, Селскостопанска наука и др.

Повечето научни трудове на доц. Божанова са реферирани в световни системи като Google Scholar, Scopus и др.

Научните трудове основно са в областта на селекцията на твърдата пшеница и качеството на зърното. Част от трудовете са свързани с растителните генетични ресурси и физиологията при твърдата пшеница, памука и някои етерично маслени култури, с регенерацията на растения при ин витро условия, както и с биологичното земеделие.

Най-важните **научни и научно-приложни приноси** са свързани с :

- Разработване на протоколи за регенерация на растения при ин витро условия с цел създаване на генетичното разнообразие и съкращаване на селекционния процес;
- Разработване и прилагане на косвени физиологични методи за оценка на селекционните материали по отношение на толерантност към абиотични стресови фактори;
- Проучване и характеризиране на растителни генетични ресурси, като изходен материал за селекцията на твърдата пшеница;
- Използване на методите на отдалечената хибридизация, тъканните

култури и молекулните маркери за обогатяване на генофонда на твърдата пшеница, чрез получаване на хибридни растения и тяхното характеризиране на фенотипно, цитологично и молекулно ниво;

- Селекционно-генетични изследвания, насочени към установяване на наследяването на важни признаци и корелационните зависимости между тях в нормални и стресови условия с цел създаване на селекционни стратегии за подобряването им;

- Проучвания върху механизмите на толерантност към осмотичен стрес на фенотипно, генотипно и молекулно ниво;

- Установяване на взаимовръзките между агрономически и качествени показатели с цел подобряване качеството на зърното;

- Изследвания във връзка с биологично земеделие в т.ч. и биодинамично, избор на подходящи сортове и агротехнически практики.

Приносите са формулирани конкретно и точно, обхващат изцяло научната продукция и ги приемам напълно.

Въз основа на резултатите от научната дейност са разработени протоколи за ефективна регенерация в култура от незрели съцветия и за ембриоспасяване при твърда пшеница и клонално микроразмножаване при маслодайна роза и шипка. Разработени са косвени физиологични методи за бърз скрининг на устойчиви на студ и суша селекционни материали от различни култури. Създадени са голям брой селекционни линии твърда пшеница с ценни признаци, устойчивост на биотични и абиотични стресови въздействия и качество на зърното и нов сорт твърда пшеница – «Хеликс», отличаващ се с повишена продуктивност. Направени са препоръки за сортове твърда пшеница и памук с високи и стабилни добиви, подходящи за отглеждане при биологични условия.

3. Цитирания:

Кандидатката е представила справка за 103 броя цитирания на 40 научни публикации. От тях приемам 98 бр., броят на които превишава няколко пъти наукометричните изисквания по този показател. Научните трудове на доц. Божанова са цитирани в международни списания с общ импакт фактор 5.351, чуждестранни и български реферирани списания, книги, дисертации и сборници от научни конференции.

4. Участие в научноизследователски проекти, изобретения, научно-приложни разработки и др.

Доц. д-р Божанова е участвала в пет проекта, финансирани от Фонд Научни изследвания, на един от които е била ръководител; три целеви проекта, финансирани от МЗХ; шест проекта, финансирани от Селскостопанска академия, на два от които е била ръководител и три проекта, финансирани от Присъединителни и структурни фондове и

оперативни програми, на един от които е била ръководител. Значително е участието ѝ в международни конкурсни проекти и международно сътрудничество.

Кандидатката е съавтор на сорт твърда пшеница „Хеликс" (Сертификат № 11138 Р2 от 30.04.2018 г.) и две технологии за производство и семепроизводство на твърда пшеница, приети от Постоянната комисия по иновации и технологии към ССА.

5. Административна и учебно преподавателска дейност

Доц. д-р В. Божанова има богат административен опит като ръководител на отдел и заместник директор на Института. През периода 2015 – 2017 г. е била главен научен секретар на ССА. От 2010 г. до сега тя е хонорован преподавател в Тракийски университет по дисциплината Растителни биотехнологии - Магистърска програма по Производство на посевен и посадъчен материал.

Ръководител е на трима докторанти, единият от които успешно е защитил докторска дисертация, а останалите са пред защита.

6. Участие в експертни съвети, редколегии, членство в организационни комитети на международни и национални научни форуми, участие в международни научни форуми

Кандидатката е била член и председател на Експертни съвети към ССА до 2015 г., главен редактор на „Растениевъдни науки" през периода 2015-2017 г., член на Комисията по научна етика от 2006 до 2015 г. и др. Член е на Съюза на учените. През 2017 г. е била член на научните комитети на две международни научни конференции. Рецензент е за няколко международни научни списания и международни научни програми.

7. Препоръки и забележки

1. Независимо, че научната продукция с която се явява на конкурса е достатъчна като количество и качество би било добре кандидатката да приложи копия на научно-популярните публикации и на технологиите в документите си, като включи и тях в бройката с която участва. Това се отнася особено за технологиите, които са резултат от сериозни научни изследвания.

2. Посочената под № 3 технология не отговаря на изискванията за такава, тъй като не е утвърдена от експертен съвет.

3. Посочените под номера 1 и 3 цитирания са от периода преди 2004 г., а тези с номера 17, 69 и 81 са самоцитирания и следва да се изключат от бройката, която е повече от достатъчна за участие в конкурса.

8. Заключение

Въз основа на направения анализ на научната и научно-приложната дейност, считам, че доц. д-р Виолета Божанова отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагането му. Тя се представя в конкурса с богата научна продукция, изследванията са на високо ниво и приносите ѝ за развитието на селекцията на твърдата пшеница, биотехнологиите и биоземеделието са безспорни. Всичко това ми дава основание да оценя **положително** цялостната ѝ дейност и да подкрепя кандидатурата ѝ за академичната длъжност „Професор".

Личните ми впечатления са от постъпването ѝ като асистент в ИПК, Чирпан. Тя е изключително отговорен и коректен учен, с голям професионален опит, който подкрепя колегите си и особено младите учени и умее да работи в екип.

Предвид на гореизложеното си позволявам да препоръчам на почитаемото Научно жури също да гласува положително, а на членовете на Научния съвет на ИПК Чирпан и ИЗ Карнобат да изберат доц. д-р Виолета Божанова за **Професор** в професионално направление 6.1 Растениевъдство, по научна специалност 04.01.05 "Селекция и семепроизводство на културните растения" за нуждите на ИПК Чирпан.

31.07. 2018 г.
гр. Чирпан

Изготвил:
(проф. д-р Нели Вълкова)